

30 אפריל 2020

לכבוד

ח"כ עפר שלח

יו"ר הוועדה המיוחדת בעניין ההתמודדות עם נגיף הקורונה

הכנסת

הנדון: נייר עמדה לדין בנושא תהליכי המידול ועיצוב המידע המקצועי ודרכי ההסברה לציבור

המלחמה נגד מגפת הקורונה מחייבת את הממשלה לנקוט בצעדים כדי לצמצם את התפשטות ההדבקה ולהקטין תמותה. הממשלה מחליטה ועליה להביא למצב שבו כלל האזרחים יבצע את ההנחיות.

הכלי העיקרי להביא את הציבור לקיים את ההנחיות הוא הפעלה של חרדה, הפעלה שנעשית באמצעות כלי התקשורת. החרדה מניעה אותנו לפעולה. הפעלת החרדה צריכה להיות מידתית ורלוונטית וזאת כדי להביא למילוי אחר ההנחיות בצורה מדויקת ולאורך זמן, אולם אסור שהממשלה והדוברים בשמה יזניחו את הרכיב הנפשי, ובעיקרו – חייבים לשמר את התקווה.

חרדה מוגזמת ואובדן תקווה עלולים להביא לתוצאות נפשיות שבחלקן הקיצוני יגררו תוצאות הרוט אסון.

לשם כך הדברור חייב לבוא מתוך עמדה שרואה את האזרחיות והאזרחים, עמדה המודעת למצוקתם ולחששות שלהם, למשל התייחסות שונה וספציפית לחרדה ממחלה וממוות לעומת חרדה מאובדן פרנסה ופשיטת רגל.

אנו כבני אדם רוצים לתת אמון במנהיגות, רוצים להאמין שהמנהיגים רוצים בראש ובראשונה את טובתנו, אבל האמון אינו ניתן מראש, יש צורך ברכישת האמון ובתחזוקו, המניעים להחלטות צריכים להיות שקופים, ברורים ומובנים, אנו צריכים להבין את ההגיון בהחלטות ולדעת שיש בסיס של שוויון המניע את מקבלי ההחלטות.

עלינו לקבל תמונה מאוזנת, המראה סכנות מול תרחישים אופטימיים ולהבין כיצד אנו כאזרחים יכולים להשפיע על הטיית הכף לחסד ולא לשבט. אנו רוצים להיות שותפים בשליטה בצמצום ההתפשטות של המחלה אולם איננו רוצים לקבל הנחתה של פקודות והאשמה שלנו ככלל הציבור או של מגזר זה

או אחר. איננו רוצים שיסוי של קבוצה אחת בשנייה ואנו רוצים להאמין שאין לקבוצה זו או אחרת כוח להטות את ההחלטות ולקבל הקלות רק בשל מעמדה הציבורי. הישראלים מבינים שמדובר במחלה חדשה ובמצב שאין לו תקדים, אנו מודעים לכך שיתכנו צעדים שיתבררו בדיעבד כמוטעים אולם אנו מצפים להודאה בטעות, מתן הסבר ונטילת אחריות. אנו מצפים לצניעות ממנהיגינו, צניעות מולנו ומול המציאות והטבע. תהליך העברת המסרים צריך להיות דיאלוג ולא נאום שהוא מונולוג. יש מקום לשאלות, יש מקום לדרישת תשובות. ה"מפגשים" עם הציבור צריכים להיות מדודים, ללא השריית חרדה, במועד ידוע מראש במשך זמן שמאפשר הסבר ומענה על שאלות. המפגש צריך להיות אחרי קבלת ההחלטה ולא לפני. ההנחיות צריכות להינתן לתקופה ברורה ככל האפשר כשידוע מהם התנאים שבהם יעשה שינוי בנהלים, והכניסה לתוקף צריכה להניח זמן היערכות הולם. "הפנים" של המאבק, צריכים להיות נעימים, מקצועיים, קשובים, אמינים ומשרי רוגע. לבסוף, ואולי החשוב מכל, אנו רוצים לדעת שהממשלה מבינה את ההשלכות הקשות של המגפה, השלכות בבריאות הגוף והנפש, השלכות כלכליות וחברתיות. אנו רוצים לשמוע בקול ברור וצלול שראש הממשלה מבטיח לעשות כל שביכולתו למנוע תמותה, תחלואה נפשית וגופנית ומצוקה כלכלית. תקשורת מכבדת, שרואה את האזרח ומונעת מרצון להקל על מצוקה ולא להוסיף לה, תביא לשיתוף פעולה ולצמצום תוצאות נפשיות בלתי רצויות.

ד"ר צבי פישל

יו"ר איגוד הפסיכיאטריה בישראל

ההסתדרות הרפואית בישראל